

TAK ÖVER HUVUDET - INTE FÖR ALLA?

Tak över huvudet är ett grundläggande mänskligt behov. Därför är bostad en mänsklig rättighet - och inga människor ska tvingas sova utomhus. Men många människor tvingas göra det ändå, även i Sverige. Vissa grupper är särskilt utsatta som konsekvens av diskriminering.

Hur ser livet ut för några av de som saknar bostad i Sverige idag? Vilka rättigheter är det som kränks och vems är ansvaret? Varför ser samhällsdebatten ut som den gör? Och hur kan vi säkerställa att ingen människa någonsin ska behöva sova utomhus? Det får eleverna utforska i detta lektionsmaterial. Övningen består av en film, diskussionsfrågor och förslag på frågor att arbeta vidare med.

FÖRBEREDELSE

Uppgiften utgår från filmen "*Casa Noastra - Vårt hus*" som producerats av föreningen Mantaray Impact. I filmen får vi träffa två av alla de personer som saknar bostad i Sverige idag. Personerna i filmen är EU-migranter. Debatten kring EU-migranternas rättigheter i Sverige kan ofta innebära tuffa diskussioner och starka åsikter. Det är därför viktigt att förtydliga för eleverna att mänskliga rättigheter måste vara utgångspunkt för diskussionen, inte något annat.

GENOMFÖRANDE

STEG 1: Se filmen "Casa Noastra" (6min 33 sek) på vår youtubekanal via den här [länken](#).

STEG 2: Dela in eleverna i smågrupper och låt dem diskutera.

- Personerna i filmen är vid gott mod, trots sina boendeförhållanden. Hur hade du klarat att bo på samma sätt, tror du?
- Varför tror ni att personerna i filmen saknar en ordentlig bostad?
- Vissa grupper är särskilt utsatta på området hemlöshet. På vilket sätt spelar diskriminering in i det, tror ni?

STEG 3: Pausa diskussionen och informera eleverna om vad som gäller enligt internationell människorättslagstiftning. Punkta gärna upp på tavlan att:

- Mänskliga rättigheter gäller alla människor, överallt, alltid.
- Bostad är en mänsklig rättighet.
- Staten har ansvar för att alla människor som befinner sig i ett land kan åtnjuta sina mänskliga rättigheter.

Formellt är det alltså Sveriges ansvar att personerna i filmen får tillgång till bostad. I praktiken brister detta i praktiken av olika skäl och stater skyfflar ofta över ansvaret på varandra. Ofta hamnar samhällsdebatten kring om det är Sveriges eller något annat EU-lands ansvar. I verkligheten finns det ingen konflikt mellan att se till att alla har tak över huvudet och samtidigt utöva påtryckningar på de länder som inte tar ansvar för mänskliga rättigheter.

STEG 4: Eleverna diskuterar i smågrupperna utifrån den nya informationen.

- Varför tror ni att debatten ofta ser ut som den gör, istället för att utgå från människors rättigheter? Hur kommer det sig att olika människors rättigheter ställs mot varandra?
- Hur kan vi säkerställa att alla människor, inklusive diskriminerade grupper, i Sverige har tak över huvudet, tycker ni? Hur skulle det bli om Sverige inte tog något ansvar alls?
- Hur kan vi se till att alla stater tar sitt ansvar för att garantera mänskliga rättigheter?

Avsluta med att samla upp gruppernas resonemang i helklass samtidigt som du summerar på tavlan. Här finns möjlighet att låta diskussionen fortsätta i mån av tid och möjlighet.

ATT ARBETA VIDARE MED

- Hur ser rätten till bostad ut enligt de mänskliga rättigheterna? Hur väl efterlevs den i Sverige eller i andra länder?
- Kartlägg debatten om hemlöshet. Hur beskriver olika partier samhällsproblemet och vilka lösningar föreslås? Hur beskriver andra organisationer, ex. Stadsmissionen, problemet och vilka lösningar föreslår de?
- Undersök hemlöshet som samhällsproblem. Hur många människor är hemlösa och varför? Vilka grupper är särskilt utsatta?
- Hur har hemlösheten sett ut och utvecklats genom historien i Sverige eller i andra länder? Vilka likheter och skillnader finns mellan hemlöshetens orsaker idag och för hundra år sedan?

VARFÖR?

Samhällskunskap, ämnets syfte

"I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om frågor som berör makt, demokrati, jämställdhet och de mänskliga rättigheterna."

Samhällskunskap 1a1/1b, centralt innehåll

- "De mänskliga rättigheterna; vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva rättigheter."
- "Grupper och individers identitet, relationer och sociala livsvillkor med utgångspunkt i att människor grupperas utifrån kategorier som skapar både gemenskap och utanförskap."